

Europeiska
unionens råd

Bryssel den 30 november 2018
(OR. en)

14989/18

RECH 512
COMPET 833

LÄGESRAPPORT

från:	Rådets generalsekretariat
till:	Delegationerna
Föreg. dok. nr:	14516/18
Ärende:	Förvaltningen av det europeiska forskningsområdet – Rådets slutsatser (antagna den 30 november 2018)

För delegationerna bifogas rådets slutsatser om förvaltningen av det europeiska forskningsområdet, som antogs av rådet vid dess 3655:e möte den 30 november 2018.

RÅDETS SLUTSATSER**OM FÖRVALTNINGEN AV DET EUROPEISKA FORSKNINGSSOMRÅDET**

EUROPEISKA UNIONENS RÅD,

SOM ERINRAR OM

- sina slutsatser från 2012, ”Ett starkt partnerskap för det europeiska området för forskningsverksamhet syftande till vetenskaplig excellens och tillväxt”¹, där man enades om de nuvarande prioriteringarna för det europeiska forskningsområdet,
- slutsatserna från Europeiska rådets möte 2013², där man efterlyste ett fullt fungerande europeiskt forskningsområde senast vid utgången av 2014 som ett politiskt mål för att påskynda strukturreformerna av de nationella systemen,
- sina slutsatser från maj 2015 om färdplanen för det europeiska forskningsområdet 2015–2020³, som sedan utgjorde grundvalen för medlemsstaternas nationella handlingsplaner för det europeiska forskningsområdet,
- sina slutsatser från december 2015 om översynen av den rådgivande strukturen för det europeiska forskningsområdet⁴, som utgjorde grundvalen för en rationalisering av den rådgivande strukturen, där en första treårsöversyn av forskningsområdets rådgivande struktur är planerad till 2018,

¹ Dok. 17649/12.

² Dok. EUCO 169/13.

³ Dok. 9351/15.

⁴ Dok. 14875/15.

- sina slutsatser från december 2015 om främjande av jämställdhet inom det europeiska forskningsområdet⁵, där man framhöll behovet av att främja varaktiga kulturella och institutionella förändringar i de nationella handlingsplanerna för forskningsområdet och utforma strategier för att genomföra färdplanen för det europeiska forskningsområdet samt ge prioritet åt att skapa jämställdhet och införliva jämställdhetsaspekten i forsknings- och innovationsinnehåll och forsknings- och innovationsprogram,
 - sina slutsatser från december 2017, ”Från halvtidsöversynen av Horisont 2020 till nionde ramprogrammet”⁶, där rådet upprepade att det är viktigt med fortsatta gemensamma insatser från medlemsstaterna och kommissionen för att ytterligare utveckla och förstärka det europeiska forskningsområdet och betonade att ramprogrammet är det viktigaste instrumentet för att stödja det europeiska forskningsområdets mål och genomförande,
 - sina slutsatser av den 29 maj 2018, ”Öka kunskapsspridningen inom EU”⁷, där rådet lyfte fram vikten av att ytterligare främja en politik för öppen tillgång och öppen vetenskap både inom och utanför ramprogrammet, framhöll det europeiska öppna forskningsmolnets betydelse för kunskapsspridning och efterlyste långsiktigt hållbara forskningsinfrastrukturer,
1. KONSTATERAR att ett välfungerande europeiskt forskningsområde⁸ på ett avgörande sätt kommer att bidra till ökad effektivitet, konsekvens och övergripande prestanda i det europeiska ekosystemet för forskning och innovation och att det europeiska forskningsområdet kräver ett systematiskt tillvägagångssätt; VÄLKOMNAR i detta sammanhang de insatser som medlemsstaterna och Europeiska kommissionen gjort sedan rådets resolution från juni 2000⁹, genom vilken forskningsområdet upprättades som uppföljning till Europeiska rådets möte i mars 2000¹⁰,

⁵ Dok. 14846/15.

⁶ Dok. 15320/17.

⁷ Dok. 9507/18.

⁸ Det europeiska forskningsområdet enligt definitionen i artikel 179 i EUF-fördraget.

⁹ EGT L 205, 17.7.2000, s. 1.

¹⁰ Dok. 100/00.

2. ERKÄNNER den viktiga strategiska roll som kommittén för det europeiska forskningsområdet och innovation (Erac) har när det gäller rådgivning till rådet i syfte att säkerställa att EU maximerar de ekonomiska och sociala effekterna av FoI-investeringar på europeisk och nationell nivå för att öka EU:s globala konkurrenskraft, främja sysselsättningen, förbättra levnadsstandarden för medborgarna och reducera forsknings- och innovationsklyftan inom Europeiska unionen,
3. UPPREPAR betydelsen av ett nära samarbete mellan medlemsstaterna och Europeiska kommissionen i det gemensamma arbetet med att stärka det europeiska forskningsområdet, bland annat genom det nionde ramprogrammet Horisont Europa, och i samarbetet med länder som är associerade till ramprogrammet för forskning (associerade länder) och med berörda aktörer inom forskning, näringsliv och samhälle,

DET EUROPEISKA FORSKNINGSMÅRÅDETS MILSTOLPAR

4. UNDERSTRYKER att vissa framsteg mot ett förbättrat europeiskt forskningsområde har uppnåtts i alla de arbetsgrupper med anknytning till det europeiska forskningsområdet som genomför forskningsrådets prioriteringar, och att detta utgör viktiga milstolpar för det europeiska forskningsområdet¹¹; VÄLKOMNAR de insatser som Erac gjort under 2018 för att se över och anpassa det europeiska forskningsrådets rådgivande struktur enligt beskrivningen i Eracs yttrande av den 18 september 2018¹²,

¹¹ 2017 ERAC Annual Report, dok. 1206/18.

¹² Dok. 1209/18 och 1209/18 ADD 1.

5. FRAMHÅLLER den nya strategi för partnerskapspolitiken inom europeisk forskning och innovation (FoI) som utformats av Eracs särskilda arbetsgrupp om partnerskap och införandet i förslaget till Horisont Europa av en ny mekanism för urval, genomförande, övervakning, utvärdering och avveckling av EU:s FoI-partnerskap; SER FRAM EMOT föredragningen inför Erac i december 2018, där kommissionen ska presentera ett förslag till kriterieramar för partnerskapen och för den strategiska samordningsprocessen för FoI-partnerskapens hela livscykel, i samspel med den strategiska planeringen för Horisont Europa; UPPREPAR att den strategiska samordningsprocessen bör vara fullt ut operativ senast i maj 2019, samtidigt som ett snabbt och strukturerat samråd med medlemsstaterna och de associerade länderna bör genomföras, på grundval av deras inledande konsekvensbedömning, vad gäller varje FoI-partnerskapsinitiativ som ska finansieras via Horisont Europa, i det fall deras förberedelser förväntas börja innan den strategiska samordningsprocessen är formellt inrättad; FRAMHÅLLER att samordning och nätverksverksamhet mellan medlemsstaterna inom och utanför EU:s prioriteringar har fortsatt relevans som en del av arbetet med anknytning till det europeiska forskningsområdet,
6. NOTERAR tioårsdagen 2018 av det europeiska forskningsområdets gemensamma programplanering, med tio gemensamma programplaneringsinitiativ; NOTERAR den senaste tidens framsteg i högnivågruppen för gemensam programplanering, en av Eracs särskilda konstellationer, när det gäller att främja utarbetandet av långsiktiga strategier för gemensamma programplaneringsinitiativ, inrätta en övervakningsmekanism för nationella framsteg på detta område och införa en ny ram för utvärdering av potentiella nya och befintliga gemensamma programplaneringsinitiativ; UPPREPAR att det är av fortsatt relevans att gemensamt ta itu med globala utmaningar, särskilt inom gemensamma programplaneringsinitiativ, och UPPMANAR kommissionen att fortsätta stödja den gemensamma programplaneringsprocessen och gemensamma programplaneringsinitiativ, i enlighet med de politiska målen på nationell nivå och EU-nivå,

7. VÄLKOMNAR strategirapporten och uppdateringen av färdplanen för 2018 från Europeiska strategiska forumet för forskningsinfrastruktur (Esfri)¹³, och UPPMANAR Esfri att förbereda nästa uppdatering av Esfris färdplan 2021 och därmed stärka dess strategiska roll i utvecklingen av forskningsinfrastruktur; VÄLKOMNAR också den andra rapporten om genomförandet av förordningen om instrumentet för konsortiet för europeisk forskningsinfrastruktur¹⁴ och UPPMANAR kommissionen att senast 2022 lägga fram nästa genomföranderapport om sådana konsortier (nedan kallade *Eric-konsortier*); NOTERAR behovet av lämpliga åtgärder för att främja användningen av instrumentet för Eric-konsortier, i synnerhet vad gäller en acceptabel lösning på undantaget från mervärdesskatt för naturabidrag, stimulera investeringar i Eric-konsortier och andra Esfri-färdplansinfrastrukturer, öka den transnationella och öppna tillgången till europeiska forskningsinfrastrukturer och öka deras finansiella hållbarhet; UPPMANAR kommissionen och medlemsstaterna att genomföra åtgärderna så snart som möjligt och uppmanar de alleuropeiska forskningsinfrastrukturerna att lyfta fram sina tjänster på internationell nivå och att, när så är lämpligt, söka nya internationella deltagare,
8. UNDERSTRYKER vikten av samordnade åtgärder och en god samordning mellan det europeiska forskningsområdet och ramprogrammet, inklusive det framtida Horisont Europa, för utvecklingen av en arbetsmarknad för forskare i Europa, och för politiken för öppen vetenskap för bättre erkännande- och belöningsmekanismer samt kompetensutveckling för forskare; UPPMANAR alla berörda parter att erkänna den övergripande karaktären hos lika möjligheter och öppen vetenskap, särskilt när det gäller forskare i början av yrkesbanan och doktorander,

¹³ <http://roadmap2018.esfri.eu/>

¹⁴ Dok. 11022/18.

9. UPPMANAR Erac, inbegripet den ständiga arbetsgruppen för mänskliga resurser och rörlighet, att sträva efter bättre synergier mellan det europeiska forskningsområdet och det europeiska området för högre utbildning i frågor som rör högre utbildning, forskarkarriärer och kunskapstriangeln; NOTERAR i detta sammanhang med intresse budskapet om att verka för en starkare koppling mellan högre utbildning och forskning i Pariskommunikén av den 25 maj 2018¹⁵,
10. NOTERAR det arbete som utförts av Eracs ständiga arbetsgrupp för genus i forskning och innovation om gemensamma riktlinjer för integrering av genusperspektivet i internationellt samarbete inom vetenskap, teknik och innovation, tillsammans med Eracs särskilda konstellation Strategiska forumet för internationellt samarbete inom vetenskap och teknik (SFIC, Strategic Forum for International Scientific and Technological Cooperation) inbegripet rekommendationer om åtgärder för jämställdhet i Horisont Europa; NOTERAR med oro att genomförandet av det europeiska forskningsområdets prioritering 4 om jämställdhet är ojämnt i medlemsstaterna, vilket påverkar genomförandet av jämförelsevis rättvisa och jämlika arbetsvillkor inom forskningen i Europa; VÄLKOMNAR de gemensamma insatser som gjorts av SFIC och Eracs ständiga arbetsgrupp för genus i forskning och innovation som ett exempel på god praxis för samarbete mellan det europeiska forskningsområdets olika prioriteringar,
11. NOTERAR de åtgärder som vidtagits, inbegripet arbetet i Eracs ständiga arbetsgrupp för öppen vetenskap och innovation, för att lansera det europeiska öppna forskningsmolnet, som utgör en viktig milstolpe för att göra alla forskningsdata i det europeiska forskningsområdet sökbara, tillgängliga, kompatibla och återanvändbara (Fair)¹⁶; BETONAR behovet av att utforma en sund ram för styrning av det europeiska öppna forskningsmolnet i samordning med medlemsstaterna som ger forskargrupper egenmakt och kan utvecklas över tiden; UPPMANAR alla berörda parter att i god tid fullt ut genomföra det europeiska öppna forskningsmolnet, och NOTERAR forskningsinfrastrukturernas viktiga roll i detta sammanhang; ERINRAR OM behovet av en effektiv samordning mellan det europeiska öppna forskningsmolnet och Esfri, inbegripet på styrningsnivån,

¹⁵ *Paris Communiqué, Conférence ministérielle européenne pour l'enseignement supérieur*, 25 maj 2018.
http://www.ehea.info/media.ehea.info/file/2018_Paris/77/1/EHEAParis2018_Communique_final_952771.pdf

¹⁶ *Fair* står för *Findable, Accessible, Interoperable, Reusable*.

12. UPPMANAR, mot bakgrund av den senaste utvecklingen på området kunskapsöverföring, exempelvis öppen innovation, kommissionen att se över sin rekommendation från 2008 om förvaltningen av immateriella rättigheter i samband med kunskapsöverföring, och uppförandekoden för universitet och andra offentliga forskningsorganisationer för att ytterligare stärka effekten av forskning och innovation genom kunskapsöverföring,
13. UPPMANAR medlemsstaterna, Europeiska kommissionen och, i förekommande fall, privata aktörer samt icke-statliga organisationer och medborgare att anstränga sig mer inom ramen för SFIC för en närmare samordning i det internationella samarbetet, bland annat genom gemensamma möten och eventuella avtal om vetenskap och teknik samt ytterligare multilateral verksamhet, inbegripet för att uppnå målen för hållbar utveckling, varvid synergieffekter och mervärde kommer att skapas på nationell och europeisk nivå; verksamhet inom ramen för Horisont Europa bör också beaktas i detta sammanhang,
14. VÄLKOMNAR Europeiska kommissionens rapport *Science, Research and Innovation Performance of the EU*¹⁷ från 2018 som ger värdefull information om den aktuella situationen i EU:s ekosystem för forskning och innovation; KONSTATERAR de ökade prestationer på innovationsområdet i EU sedan 2010 som rapporterats av den europeiska resultattavlan för innovation 2018¹⁸; NOTERAR dock med oro den ojämna utvecklingen inom det europeiska forskningsområdet och UNDERSTRYKER i detta sammanhang behovet av att göra det europeiska forskningsområdet bättre rustat för att hantera de ovannämnda utmaningarna,

¹⁷ Europeiska kommissionen: *Science, Research and Innovation Performance of the EU 2018 – Strengthening the foundations for Europe's future* (2018), https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/rec-17-015-srip-report2018_mep-web-20180228.pdf.

¹⁸ Europeiska kommissionen: *European Innovation Scoreboard 2018*, https://ec.europa.eu/growth/industry/innovation/facts-figures/scoreboards_sv

15. VÄLKOMNAR Eracs nya tillvägagångssättet att regelbundet hålla strategiska riktlinjedebatter för att ytterligare utveckla policykombinationen för forskning och innovation för det europeiska forskningsområdet; ÄR MEDVETET OM dessa strategiska riktlinjedebatters viktiga roll genom att de ger medlemsstaterna ett forum där de kan få en bättre förståelse för hur effektiva de strategier och verktyg de förfogar över är på nationell och europeisk nivå, för att genomföra det europeiska forskningsområdets prioriteringar och uppnå Europas allmänna ekonomiska och sociala mål; UPPMANAR kommissionen att samla in den överenskomna informationen om utformningen och effekterna av forsknings- och utvecklingspolitiken som skulle kunna ligga till grund för det nationella beslutsfattandet, inbegripet genom att fortsätta samarbeta med OECD,

ÖVERSYN AV DET EUROPEISKA FORSKNINGSMRÅDETS RÅDGIVANDE STRUKTUR

16. VÄLKOMNAR yttrandet från Erac om översynen av det europeiska forskningsområdets rådgivande struktur, och UPPMANAR Erac och de andra arbetsgrupperna med anknytning till forskningsområdet att under 2019 snabbt genomföra dess rekommendationer genom en handlingsplan, inbegripet, vid behov, en översyn av deras mandat,
17. KONSTATERAR att det europeiska forskningsområdets nuvarande prioriteringar även fortsättningsvis bör utgöra grunden för samarbete mellan medlemsstaterna, associerade länder, Europeiska kommissionen och offentliga och privata intresseorganisationer inom ramen för ett stärkt partnerskap för forskningsområdet; KONSTATERAR att färdplanen för det europeiska forskningsområdet 2015–2020 kommer att fortsätta att gälla, med full respekt för subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna, samtidigt som de nationella forsknings- och innovationssystemens mångfald och styrkor utnyttjas,
18. BETONAR vikten av enheten för politiskt stöd inom ramen för Horisont 2020 i egenskap av ett genom ramprogrammet understött instrument för att stärka politiken för det europeiska forskningsområdet; UNDERSTRYKER i detta sammanhang att resultatet av ömsesidigt lärande, sakkunnigbedömningar och särskilda stödåtgärder som genomförts av enheten för politiskt stöd, liksom resultatet av annan dokumentation med anknytning till forskningsområdet, såsom lägesrapporten för det europeiska forskningsområdet och den europeiska resultattavlan för innovation, allt efter vad som är lämpligt bör utnyttjas av alla parter, inbegripet arbetsgrupperna med anknytning till forskningsområdet; ÄR ENIGT OM att större fokus bör läggas på att förbättra relevansen och genomslagskraften hos arbetsgrupperna med anknytning till forskningsområdet,

19. ANSER att de framväxande behoven av ny verksamhet inom ramen för det europeiska forskningsområdet kan integreras i de befintliga prioriteringarna för forskningsområdet; INSER att viss verksamhet inom ramen för det europeiska forskningsområdet är övergripande, vilket nödvändiggör ytterligare samarbete över de olika prioriteringarna för forskningsområdet,
20. EFTERLYSER en anpassning av det europeiska forskningsområdets rådgivande struktur enligt följande:
- Erac ska undersöka möjligheter att på nytt lansera den befintliga högnivågruppen för gemensam programplanering i syfte att förbereda medlemsstaternas och de associerade ländernas deltagande i den strategiska samordningsprocessen för partnerskap, när man i ett lämpligt forum väl har beslutat om dess utformning och uppdragsutformningen,
 - arbetsgrupper med anknytning till forskningsområdet ska anordna direkt på varandra följande eller gemensamma möten när många synergier avseende innehåll och målgrupper finns; på medellång sikt, ska olika alternativ för att optimera antalet arbetsgrupper undersökas samtidigt som man säkerställer att alla aspekter av prioriteringarna för forskningsområdet omfattas på ett adekvat sätt,
 - samtliga arbetsgrupper med anknytning till det europeiska forskningsområdet bör undersöka sätt att öka det direkta utbytet med relevanta intresseorganisationer som berörs av forskningsområdet och involvera högkvalificerade experter i sitt arbete,
 - för att främja utbyte mellan politiken för det europeiska forskningsområdet och politiken för det europeiska området för högre utbildning bör det införas regelbundna på varandra följande möten om relevanta ämnen mellan Erac och uppföljningsgruppen för Bolognaprocessen och/eller generaldirektörer för högre utbildning,

21. UNDERSTRYKER att ändamålsenligheten och effektiviteten i det europeiska forskningsområdets rådgivande struktur bör optimeras:

- Eracs vägledande roll i forskningsområdets rådgivande struktur bör bibehållas och förstärkas; härvid bör Erac bistå de andra arbetsgrupperna med anknytning till det europeiska forskningsområdet som det ansvarar för, så att de har optimala arbetsförhållanden för sina ansträngningar för att uppnå målen i färdplanen för det europeiska forskningsområdet,
- mandaten för alla arbetsgrupper med anknytning till det europeiska forskningsområdet bör ange ett tydligt mål med konkreta och handgripliga uppgifter,
- om framväxande frågor inte omfattas av de befintliga arbetsgrupperna kan arbetsgrupperna med anknytning till forskningsområdet fortsätta att inrätta tillfälliga arbetsgrupper med tydligt fastställda mål under en begränsad tid; medlemsstaterna, associerade länder och Europeiska kommissionen bör säkerställa att deltagarna i alla typer av grupper har lämplig profil på rätt nivå och även överväga att utnyttja enheten för politiskt stöd för att uppnå målen,
- samordningen ska öka mellan rådsordförandeskapets prioriteringar och dagordningarna för arbetsgrupperna med anknytning till forskningsområdet, särskilt genom att de kommande rådsordförandeskapen involveras i Eracs styrelse från och med 18 månader innan deras ordförandeskapsperiod inleds,
- Europeiska kommissionen, inklusive dess gemensamma forskningscentrum, uppmuntras att fortsätta att främja ömsesidigt utbyte med kommissionens rådgivande expertgrupper och arbetsgrupperna med anknytning till det europeiska forskningsområdet, när så är lämpligt, i syfte att undvika dubbelarbete, och att optimera ändamålsenlighet och effektivitet i det övergripande FoI-rådgivningssystemet, t.ex. för det europeiska nätverket för utvärdering av forskning och teknisk utveckling, eller inom området för öppen vetenskap och innovation,

DET EUROPEISKA FORSKNINGSSOMRÅDETS FRAMTID

22. UPPMANAR kommissionen att senast i mitten av 2020 offentliggöra ett nytt meddelande om det europeiska forskningsområdet för perioden efter 2020, grundat på välgrundade fakta, som kan innehålla förslag till reviderade politiska prioriteringar och styr- och övervakningsmekanismer för forskningsområdet på nationell och europeisk nivå,
23. UPPMANAR rådets ordförandeskap att överväga att från och med 2020 anordna regelbundna ministerkonferenser om det europeiska forskningsområdet, med det nya meddelandet om det europeiska forskningsområdet som utgångspunkt för rådets fastställande av prioriteringar för forskningsområdet,
24. ANSER att medlemsstaternas och de associerade ländernas nationella handlingsplaner för det europeiska forskningsområdet är viktiga instrument för genomförandet av forskningsområdet; dessa planer kräver att man inom alla prioriteringar och grupper för forskningsområdet använder ett enhetligt och enkelt övervakningsverktyg, som beaktar de olika nationella färdplanerna, och som bör användas på frivillig basis; NOTERAR behovet av att undersöka möjligheter för att bättre samordna de nationella handlingsplanerna för forskningsområdet med den europeiska planeringsterminen,
25. FÖRESLÅR, dessutom, mot bakgrund av att färdplanen för forskningsområdet 2015–2020 löper ut, att kommissionen i nära samarbete med medlemsstaterna genomför en noggrann utvärdering av denna typ av politiskt verktyg för det europeiska forskningsområdet,
26. SER FRAM EMOT nästa översyn av forskningsområdets rådgivande struktur senast 2021, med beaktande av det eventuella nya meddelandet om forskningsområdet och det möjliga resultatet av en första ministerkonferens om det europeiska forskningsområdet.